

ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI ARAGAY

Es pot canviar el món sense comprendre'l?

Per a què serveix llegir? És la típica pregunta que et pot fer un infant i que a alguns, que portem mitja vida amb un llibre entre les mans, ens resulta desesperant. Però ens hauríem d'empassar el nostre lamentable complex de superioritat per donar a aquest infant –i a molts joves i adults– una resposta convincent, seductora. Perquè llegir, com diu Gregorio Luri a *Sobre el arte de leer* (Plataforma Editorial), “és una activitat complexa, sofisticada i molt poc natural”. Demana esforç, i la recompensa, d'entrada, per a qui no hi està avesat no és gens òbvia.

Luri retreu a certa literatura infantil i juvenil una voluntat d'imposició bonista, moralista, rere la qual hi ha “més pressa per canviar el món que per comprendre'l”, una literatura en què es privilegia una certa llibertat de paraula cenyida a la correcció política per sobre de la llibertat de pensament. Llavors la pregunta és: ¿però es pot canviar el món sense comprendre'l, es pot canviar el món des d'un coneixement només superficial i benintencionat? Luri té clar que no n'hi ha prou amb “bones intencions fàcils de llegir” sinó que cal “bona literatura”, és a dir, bona vida, amb totes les seves ambigüitats i claroscurs.

Tornem, doncs, a la pregunta inicial. Per a què serveix llegir? Jo diria que és una magnífica forma d'aprendre a pensar (i a estimar), és a dir, a viure a fons a través de l'univers infinit de les paraules, que són

CÈLIA ATSET

com un oceà, com un mar que es perd en l'horitzó, com un diàleg infinit amb els altres i amb tu mateix. El llenguatge és una abstracció conceptual que ens distingeix com a éssers humans. El llenguatge escrit és un multiplicador i fixador d'aquesta increïble facultat humana. Llegir és donar-te “un suplement de vida”, de paraules. Ara bé, el plaer de la lectura demana un aprenentatge lent; no és, diu Luri, com aprendre a anar en bicicleta, sinó com aprendre a pintar. Com més llegeixes més saps llegir, més ràpid ho pots fer (fins que descobreixes el plaer de fer-ho a poc a poc) i més t'agrada llegir. I viceversa. Amb totes les coses de la cultura passa una mica així.

El llibre de Luri va adreçat als mestres, a donar-los eines i idees per fer que els nens i nenes llegeixin, i per aconseguir que als 9 anys (a tercer de primària) protagonitzin “una autèntica revolució intel·lectual” consistent a “passar d'aprendre a llegir a aprendre llegint”. Luri ho veu així: l'èxit o el fracàs escolar, fins i tot en matemàtiques, passa per la lectura. Llegir bé és comprendre, és pensar, és captar el que es diu i el que no es diu, el text i el context, el que és explícit i el que hi ha d'implícit. Només podran canviar el món els nois i noies que sàpiguen comprendre i pensar, els “ciutadans lliures de la república de les lletres”. ➡

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

Molts catalans tenim un problema per distingir *tan* de *tant* perquè la *t* final només se sent en parlars del sud del domini lingüístic. Si sabem prou castellà, l'equivalència *tan/tanto* ho resol, tot i que no serveix de res en certes expressions idiomàtiques (i intraduibles) com ara *tant de bo*, *tant per tant* o *tan bon punt*. En teoria hi ha una norma que no falla: “Escriu *tan* quan va immediatament davant d'un adjectiu o d'un adverbi. En la resta de casos, escriu *tant*”. Ho exemplifico: “No ets tan prim com jo”, “No viu tan lluny”, “Avui no fa tant fred” i “No corris tant”. Fixem-nos que la norma diu “immediatament davant”, és a dir, que escriu *tan* a “tan prim o més” i “tan lluny o més” però *tant* a “tant o més prim” o “tant o més lluny”.

“Aquesta idea teva és tan(t) estranya com forassenyada”

La norma, però, té una excepció: la conjunció correlativa amb valor copulatiu *tant... com*. Llavors, el *tant* es manté en tots els casos. Amb adjectiu: “Aquell directiu era tant exigent com inflexible”. Amb adverbi: “Les tarifes són vàlides tant internament com externament”. Amb nom: “Hem de comprar tant taronges com plàtans”. Amb verb: “Tant pot guanyar com pot perdre”.

Alerta, però, perquè el que sentim com a *tan(t)... com* no és sempre una conjunció correlativa. De vegades

és una comparació i llavors –i això no ho expliquen els pocs que en parlen– tenim un *tan* + adjectiu/adverbi... *com*. La diferència entre conjunció correlativa i comparació es veu contrastant “Hem de comprar tant taronges com plàtans” amb “Hem de comprar tantes taronges com plàtans”. A la primera frase ens limitem a dir que hem de comprar les dues fruites. A la segona diem més: diem que hem de comprar el mateix nombre de taronges que de plàtans. Si això ho traslladem a un adjectiu, veiem que a la frase del títol hem d'escriure *tant* si ens limitem a dir que la idea és alhora estranya i forassenyada (sense comparar els dos adjectius); i hem d'escriure *tan* si volem dir que és estranya en la mateixa mesura que és forassenyada. ➡

EL QUE SENTIM COM A 'TAN(T)... COM' POT SER TANT UNA CONJUNCIÓ CORRELATIVA COM UNA COMPARACIÓ

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIÓ

[1] **Boulder**

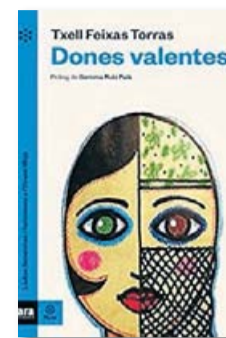
EVA BALTASAR

Club Editor

150 pàgines i 16 €

-/1

NO-FICCIÓ

[1] **Dones valentes**

TXELL FEIXAS

Ara llibres

176 pàgines i 17,50 €

-/2

[2] **Ca la Wenling**

GEMMA RUIZ PALÀ

Proa

256 pàgines i 20 €

1/5

[2] **Cap fred, cor calent**

ARTUR MAS

Columna

384 pàgines i 19,90 €

1/2

[3] **Que no t'expliquin contes!**

NATZA FARRÉ / Ara llibres

48 pàgines i 15,90 €

-/2

[3] **Trencar el silenci**

MIREIA BOYA

Ara llibres

192 pàgines i 17,90 €

3/7

[4] **Pluja d'estels**

LAIA AGUILAR

Destino

288 pàgines i 19,50 €

4/5

[4] **La força de la gent**

JORDI BORRÀS

Ara llibres

208 pàgines i 25 €

4/3

[5] **Canto jo i la muntanya balla**

IRENE SOLÀ / Anagrama

400 pàgines i 22,50 €

2/44

[5] **Pseudohistòria contra Catalunya**

VICENT BAYDAL I CRISTIAN PALOMO (COORD.) Eumo

464 pàgines i 25 €

2/3

CASTELLÀ

FICCIÓ

[1] **Y Julia retó a los dioses**

SANTIAGO POSTEGUILLO

Planeta

800 pàgines i 22,90 €

-/1

NO-FICCIÓ

[1] **Gran historia visual de la filosofía**

MASATO TANAKA / Blackie Books

360 pàgines i 21 €

4/7

[2] **La madre de Frankenstein**

ALMUDENA GRANDES / Tusquets

560 pàgines i 22,90 €

2/5

[2] **El infinito en un junco**

IRENE VALLEJO

Siruela

448 pàgines i 24,95 €

3/13

[3] **Un cuento perfecto**

ELÍAS BENAVENT

Suma de Letras

640 pàgines i 17,90 €

1/3

[3] **El cuerpo humano**

BILL BRYSON

RBA

512 pàgines i 20 €

-/2

[4] **Otra vida por vivir**

THEODOR KALLIFATIDES

Galaxia Gutenberg

160 pàgines i 14,50 €

-/44

[4] **Si puede, no vaya al médico**

ANTONIO SITGES-SERRA / Debate

320 pàgines i 18,90 €

5/8

[5] **A corazón abierto**

ELVIRA LINDO

Seix Barral

350 pàgines i 20,90 €

-/1

[5] **Sangre en Atarazanas**

FRANCISCO MADRID

La Vanguardia

240 pàgines i 19 €

-/2

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
Posició setmana anterior / Setmanes al mercat